

בשם ראב"ד ורשב"א ע"ש. היינו דוקא בעושה מעשה כמלביש חברו כלאים ומושיט כוס יין לנזיר, אבל במקום שהוא אינו עושה מעשה רק גורם איסור לחברו דודאי שיא"ת הוא, אין עליו להפסיד ממונו, וכ"כ בפמ"ג והגהות החתם סופר שם, ולפי"ז א"ש דברי ר"ת בתוס' הנ"ל כאן ודו"ק עכ"ד.

דף ג' ע"א

בגמ': המוכר עבדו לעכו"ם קונסין אותו עד עשרה בדמיו.

החפץ חיים (עה"ת פ' וישלח) ביאר בזה מה שהאריך יעקב אבינו ע"ה בציווי לאלו שהביאו את הדורון לעשוי הרשע: ויצו את הראשון לאמור, כי יפגשך עשוי אחי וישאלך לאמר למי אתה ואנה תלך וגו' ואמרת לעבדך ליעקב, מנחה היא שלוחה לאדוני לעשוי, ויצו גם את השני גם את השלישי, גם את כל ההולכים אחרי העדרים לאמר, כדבר הזה תדברו אל עשוי במוצאכם אותו.

ולכאורה מה האריכות הזאת? ולמה הי' צריך לצוות לכל אחד ואחד לומר כן? ועוד קשה דהול"ל "מעבדך יעקב" ולא "לעבדך יעקב"?

אלא שיעקב אבינו ע"ה שמר את כל התורה כולה, ואפילו עירובי תבשילין, והוא ידע שאחיו עשוי אוהב הכסף, בודאי לא יסתפק בהדורון, אלא ירצה גם את העבדים - השליחים לקחת לעצמו.

והרי מבואר כאן שאסור למכור את עבדו לעכו"ם - מפני שהוא מפקיעו מן המצות. לכן הזהיר יעקב את כל אחד מן העבדים - השלוחים לאמר לעשוי, "לעבדך יעקב, אני שייך לעבדך יעקב, אלא מנחה היא שלוחה וגו', הבהמות הנשלחות פה אתי, הם מתנה לאדוני לעשוי, אבל העבדים - לא.

★ ★

בגמ': שאני עבד דכ"ל יומא ויומא מפקע ל"י ממצות.

סברא זו נזכרת גם לקמן (ל"ד ע"ב) לגבי הנדון אם קנסו בנו אחריו או לא, וקאמר הש"ס דלגבי עבד יש לומר דקנסו בנו אחריו - משום דכל יומא ויומא קא מפקע ל"י ממצות.

★ ★

בלילה ממש, והרב עולת שבת סימן רס"ז תמה עליו דתוספת שבת דאורייתא ע"ש, ויש לחזק דבריו דהרי לכ"ע מקדש מבעוד יום, וכתוב זכור את יום השבת, ואפילו דכתיב "יום השבת" מקדש, דתוספת שבת דאורייתא, וא"כ אפשר דמדינא דמקדש וסועד מבע"י יצא י"ח סעודת שבת, דתוספת שבת דאורייתא, אמנם רב נחמן מתורת חסידות, היה נזהר לאכול כזית והותר בלילה ממש, והיינו דקאמר תיתי לי דקיימית שלש סעודות. ע"כ.

★ ★

בגמ': שמא יתחייב לו עכו"ם שבועה וכו'.

ובתוס' (ד"ה שמא וכו') מש"כ בשם ר"ת, וראה בשו"ת הרא"ש (כלל י"ח אות י"א) שהביא דברי ר"ת וז"ל: ור"ת ז"ל אומר, דעשיית שותפות הוא דאסור שמא יבא לידי שבועה, אבל אם כבר בא לידי חיוב שבועה מותר לקבלה, שהוא כמציל מידם. ועוד דגוים שבחוצה לארץ לאו עובדי עבודה זרה הם אלא מנהג אבותיהם בידיהם. מיהו ירא שמים כשיראה שהגוי גמר בדעתו לישבע, מה תועלתו להשביע ע"כ.

★ ★

בגמ': והא אמר אבוב דשמואל וכו' והתורה אמרה לא ישמע על פיך וכו'.

בשו"ת חבלים בנעימים (ח"א סוגי' ל"א אות ג') כתב: הא דשביק אבוב דשמואל לאיסור לפני עיוור וקאמר רק משום לא ישמע על פיך, י"ל דמיירי שיש עכו"ם אחר שרוצה להשתתף עם העכו"ם וכמ"ש בע"ז (ו' ע"א) נפ"מ באית ליה בהמה לדידיה דליכא לפני עוור, וכמ"ש תוס' קדושין (נ"ו ע"א) ד"ה אבל, דאם מוצא ליקח אצל אחר הוי כאית ליה לדידיה. וכל זה בתחילת השותפות, אבל בשעת השבועה ודאי דאם משביעו עובר על לפני עוור.

★ ★

ועוד כתב שם להוכיח ממש"כ התוס' כאן (ד"ה שמא וכו') בשם ר"ת, דמותר לקבל שבועת עכו"ם ואין צריך להפסיד ממונן, וקשה, דלכאורה יש כאן איסור דלפני עוור, שהעכו"ם נשבע בע"ז, וכתב להוכיח מזה, דהא דמחויב להפסיד ממונו כדי שלא לעברו על לפני עוור כמוש"כ הפוסקים, וכמו בכל ל"ת כמ"ש באו"ח סי' תרנ"ו בהג"ה